

18. september 2018

Forsøg med udvidet efterværn til tidligere anbragte unge

Rådet for Socialt Udsatte har noteret sig, at partierne bag satspuljeaftalen for 2018 har forpligtet sig til at følge op på anbringelsesområdet i forbindelse med forhandlingerne om satspuljen for 2019. I den forbindelse vil Rådet henlede opmærksomheden på en række alvorlige forhold vedrørende tidligere anbragte unge, som det særligt er værd at sætte ind overfor.

KLs undersøgelse "Analyse af skolegang og udvikling i voksenlivet blandt personer, som har været anbragt uden for hjemmet som barn" (2015) viser, at

- Blandt børn, som har været anbragt uden for hjemmet, har 40 pct. ikke aflagt folkeskolens afgangsprøve, når de er 16-17 år (6 pct. blandt andre børn).
- 70 pct. af unge, som har været anbragt uden for hjemmet, har ikke fuldført en ungdomsuddannelse som 25-årig, mens det kun gælder 21 pct. blandt øvrige unge.
- 65 pct. af 30-årige, som har været anbragt uden for hjemmet som barn, har ikke fuldført en kompetencegivende uddannelse, mens det kun gælder 23 pct. blandt øvrige 30-årige.
- Mens tre ud af fire 30-årige er i beskæftigelse, gælder det kun 43 pct. af 30-årige, som har været anbragt udenfor hjemmet som barn.
- Hver sjettede af tidligere anbragte er på førtidspension som 30-årig, og mere end hver femte er på kontanthjælp. Blandt andre 30-årige er kun 2 pct. på førtidspension og 5 pct. på kontanthjælp.

En central problemstilling er, at unge ikke får den rette hjælp ved overgangen fra barn til voksen. Unge tidligere anbragte har ikke ret til efterværn, og forskningen peger på, at der sker en udvælgelse, hvor det er de relativt bedst stillede unge, som bevilges efterværn. Dertil kommer, at en del anbragte unge selv fravælger efterværn, fordi de ikke ønsker at have kontakt med kommunen, når de fylder 18 år.

Det betyder, at mange unge, der har været anbragt, efterlades uden nogen nævneværdig støtte, når de fylder 18 år, og deres anbringelse ophører.

På den baggrund anbefaler Rådet, at der i forbindelse med efterårets satspuljeforhandlinger er særligt fokus på tidligere anbragte unge med henblik på at forhindre udviklingen af svære sociale problemer i voksenlivet.

Rådet foreslår, at satspuljepartierne prioriterer forsøg med langt mere målrettet og kvalificeret efterværn, end man har i dag, sådan at man i et antal forsøgskommuner skal tilbyde samtlige anbragte unge efterværn.

Efterværnet bør opfylde følgende kriterier:

- Efterværnet skal introduceres i god tid inden den unge fylder 18 år, fx fra den unge fylder 16 år, og den unge bevarer retten til efterværn, så længe, den unge ønsker det
- Efterværnet tager udgangspunkt i den unges ønsker, og den unge kan selv vælge, hvem der skal være kontaktperson (fx nuværende eller tidligere plejeforældre)
- Efterværnet udbydes og koordineres af organisationer, som er uafhængige af offentlige myndigheder, fx organisationer under Alliancen for anbragte børn og unge (Baglandet, Det Sociale Netværk/Headspace, Foreningen Børn og Unges Trivsel mv.)
- Tidligere anbragte unge og/eller deres organisationer inddrages i udviklingen af efterværnstilbuddet i den enkelte kommune

Efterværnet bør bestå af følgende:

- fællesskaber med andre tidligere anbragte unge, som giver de unge støtte og opbakning til håndtering af mange forskellige udfordringer, som andre unge ofte får støtte til i familien
- socialrådgivning, fx i relation til bolig, økonomi og beskæftigelse
- studievejledning og lektiehjælp
- støtte i hjemmet til at lære dagligdags færdigheder som indkøb, rengøring, madlavning, at betale regninger osv.
- brobygning til foreninger, klubber mv., så den unge kan danne sociale netværk og indgå i fritidsaktiviteter med andre unge

Det er Rådets opfattelse, at sådanne indsatser kan være væsentlige tiltag for at forebygge, at unge mister grebet om tilværelsen og starter en social deroute.

Det er naturligvis vigtigt, at et sådant forsøg med efterværn ikke træder i stedet for mere omfattende former for efterværn (fx forlængelse af en anbringelse), som kommunen under alle omstændigheder ville have iværksat. Forsøget skal altså udvide og opkvalificere den samlede vifte af efterværnstilbud i den enkelte kommune – ikke forringe den. Et forsøg med udvidet efterværn vil således primært rette sig imod de unge, som kommunen ellers ville give afslag på efterværn, eller som ikke ønsker at benytte de eksisterende tilbud om efterværn.

Rådet står naturligvis til rådighed med uddybende information om ovenstående forslag.

Med venlig hilsen

Jann Sjursen